

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

יום שמחת תורה, ה'תשל"ג

חלק ג – יוצא-לאור לש"פ נח, ד' מרחשון, ה'תש"פ

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים לבריאה

שנת השבעים לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע

פתח דבר

לקראת ש"פ נח הבעל"ט, הננו מוציאים לאור חלק שלישי מהתוועדות יום שמחת תורה ה'תשל"ג (חלקה — בפעם הראשונה*), הנחה בלתי מוגה (חלק ראשון י"ל לשמע"צ ושמח"ת וחלק שני י"ל לש"פ בראשית).

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

מוצש"ק פ' בראשית, ה'תש"פ,
שנת השבעים לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע,
ברוקלין, נ.י.

(* ע"פ רשימה שנרשמה בעת ההתוועדות ע"י הרה"ת ר' זאב יחזקאל הכהן שי' כץ (לאחר שערך הברלה לעצמו).

©

Published and Copyright 2019 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5780 • 2019

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס
The PrintHouse
538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237
(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס
על ידי חיים שאול בן חנה
בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"
(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

טו. האמור לעיל אודות ההנהגה באופן ד"לכתחילה אריבער", שייך במיוחד לחודש תשרי, שממנו יוצאים — "ויעקב הלך לדרכו"¹¹² — לעבודת ימי החול במשך כל חדשי השנה:

חודש תשרי הוא חודש השביעי — שמושבע בכל טוב¹¹³, בעניני רוממות והפלאה כו', החל מהענין ד"תמליכוני עליכם"¹¹⁴ בר"ה, ענין התשובה ביוהכ"פ, וענין השמחה בחג הסוכות, שמע"צ ושמח"ת ("זמן שמחתנו") — ג"פ שמחה, ש"בתלת זימני הוי חזקה"¹¹⁵, ושמחה נעלית ביותר, החל משמחת בית השואבה (במוצאי יו"ט הראשון), עלי נאמר¹¹⁶ "מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו", ועד לשמחה דשמח"ת, שהיא לא כמו שמחת בית השואבה ש"לא היו עושין אותה עמי הארץ וכל מי שירצה אלא גדולי חכמי ישראל וראשי הישיבות והסנהדרין וכו', אבל כל העם .. כולן באין לראות ולשמוע"¹¹⁷, אלא באופן שכל העם שמחים, ואפילו הטף, שבאים (לא רק כדי ליתן שכר למביאייהם¹¹⁸ שחינכו אותם באופן כזה, אלא) לשמוח בעצמם.

והכוונה בזה היא — להמשיך זאת על כל השנה כולה, כמו בעניני של חג הסוכות כפשוטו — "באספך מגרנך ומיקבך"¹¹⁹, לצורך כל השנה כולה (כולל גם הגרעינים כו' שמהם תהי' הצמיחה בשנים הבאות),

וכיון שכל החודש ספוג בעניני מצוות, הרי זה פועל שבמשך כל השנה כולה תהי' ההנהגה באופן ש"כל מעשיך יהיו לשם שמים"⁶⁹ ו"בכל דרכיך דעה"⁷⁰,

וכמודגש בחג הסוכות — שהרי מצות סוכה מקיפה את האדם כולו מראשו ועד רגליו (לא רק כמו טלית שמכסה ראשו ורובו), וגם שולחנו¹²⁰, ועד שהמצוה היא באופן ד"תשבו כעין תדורו"¹²¹, היינו, שכל עניני הרשות שעושה בדירתו הקבועה במשך כל השנה כולה באופן שצריך להשתדל שיהיו לשם שמים, הנה עשייתם בסוכה היא מצוה, כמו אכילה ושתי' (שהם מהדברים שבהם לא דומים למלאכי השרת כו'¹²²) ואפילו שינה (ולא רק האופן ששוכב לישון, אלא גם השינה עצמה);

112) ויצא לב, ב. וראה סה"ש תרצ"ו ע' 43. וש"נ.
 113) ויק"ר פכ"ט, ח.
 114) ר"ה טז, סע"א. וש"נ.
 115) ב"מ קן, ריש ע"ב. וש"נ.
 116) סוכה נא, א"ב.
 117) רמב"ם הל' לולב פ"ח הי"ד.
 118) חגיגה ג, סע"א. הובא בפרש"י עה"ת וילך לא, יב.
 119) פ' ראה טז, יג.
 120) ראה סוכה ג, א.
 121) סוכה כח, ב. וש"נ.
 122) חגיגה טז, א.

וענין זה מהוה הוראה על כל השנה כולה, שבכחו וביכלתו של כל אחד מישראל להתנהג באופן שגם עניני הרשות שלו נעשים מצוה, שזהו כללות הענין ד"בכל דרכיך דעהו".

וזוהי כללות ההנהגה ד"לכתחילה אריבער":

ובהקדמה — שיהודי צריך לדעת שהוא למעלה מכללות סדר הנהגת העולם, וכמו "מאותות השמים אל תחתו כי יחתו הגוים מהמה"¹²³, שזהו מצד הענין ד"המבדיל בין ישראל לעמים", שלכן, כשיש ספק אם לעשות דבר מסויים או לא, הנה כשרואים שגוי מתרגש מזה, ועד לאופן של "יחתו", הרי זו הוכחה שליהודי אסור לפחד מזה.

ולכן, כשה"מלך זקן וכסיל"¹²⁴ עושה חשבון שהנהגה צריכה להיות באופן ד"אתית לקרתא הלך בנימוסה"¹²⁵, ובמילא צריך ללכת באופן ד"אָרונטער", ורק כשיש צורך בענין של מס"נ אזי ילך "אריבער" — הנה על זה באה ההוראה ד"לכתחילה אריבער". וכמו כללות הענין דהקדמת נעשה לנשמע, אף שהעולם צועק שזוהי הנהגה של "עמא פזיזא"¹²⁶, היפך סדר העולם; ודוקא הנהגה זו מביאה הצלחה להיות בעה"ב על העולם ולשנות את המציאות כו' (כדאיתא בירושלמי¹²⁷).

טז. ובזה ניתוסף הוראה מהקביעות המיוחדת של שנה זו — כתורת הבעש"ט¹²⁸ שכל ענין שבעולם (כולל גם קביעות החדשים והשנים) מהוה הוראה בעבודת האדם לקונו, דכיון ש"אני לא נבראתי אלא (כידוע בדיוק הלשון "לא כו' אלא" שזהו לעכב¹²⁹) לשמש את קוני¹³⁰, הרי מובן, שכל מה שקורה בחיי האדם שייך לשימוש לקונו: קביעות שנה זו היא באופן שיו"ט של ר"ה חל להיות בשבת, והשנה כולה היא שנת השמיטה — "שבת לה"¹³¹, וכפירוש רש"י: "כשם שנאמר בשבת בראשית".

והענין בזה:

ההבדל בין יום השבת לימות החול הוא — שבימות החול עסוקים

(129) ראה מנחות פג, ב ובתוד"ה מתני'.
 (130) משנה וברייתא סוף קידושין (ע"פ הגירסא בש"ס כת"י (אוסף כתבי היד של תלמוד הבבלי — ירושלים תשכ"ד). וכ"ה במלאכת שלמה למשניות קידושין שם. ועוד).
 (131) בהר כה, ב.

(123) 'רמ' יו"ד, ב. וראה סוכה כט, א.
 (124) קהלת ד, יג.
 (125) ראה ב"ר פמ"ח, יד. וש"נ.
 (126) שבת פח, סע"א.
 (127) כתובות פ"א ה"ב. וש"נ.
 (128) ראה כש"ט בהוספות סרכ"ג ואילך.

וש"נ (נעתק ב"היום יום" ט אייר).

עם "עובדין דחול", חרישה וזריעה וכו', ואילו בנוגע ליום השבת אומרת התורה: "וביום השביעי תשבות"¹³², ועד שצריך ש"יהא בעיניו כאילו כל מלאכתו עשוי"¹³³, אע"פ שביום ששי הי' עדיין באמצע המלאכה — שזוהי הנהגה באופן ד"אריבער".

וענין זה מתבטא בהלכה בפועל בנוגע להוצאת שבת — ש"אף אם אין לו עכשיו מעות מזומנים, אלא חפצים, ימשכנם וילוה עליהם, והקב"ה ימציא לו לפרוע, ועל זה אמרו רז"ל¹³⁴ אמר הקב"ה לוו עלי ואני פורע"¹³⁵, ומובן, שאין זה רק כשיודע שביום ראשון תהי' לו הכנסה מיוחדת כו', שאז הרי זה רק חסר גוביינא, אלא המדובר הוא באופן שסומך על הקב"ה, ש"לי הכסף ולי הזהב נאום ה' צבאות"¹³⁶, שימציא לו כו', ובטוח שכך יהי' בפועל, כיון שכך נאמר בתורת אמת.

וכאשר ר"ה חל בשבת, הרי זה פועל על כל ימות השנה — כיון שראש השנה הוא כמו ה"ראש" לגבי כל הגוף¹³⁷ — שגם בהם יורגש אצלו ש"כל מלאכתך עשוי", כיון שסומך על הקב"ה שימציא לו כל צרכיו, אלא שבשביל זה צריך לקיים ציווי הקב"ה "ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך"¹³⁸ (ולא לישוב בטל¹³⁹), והיינו, שההתעסקות במלאכתו אינה בגלל שכך הוא מנהג העולם, אלא בגלל שכך צוה הקב"ה.

וכמובא בתוס'¹⁴⁰ (מירושלמי) בפירוש "אמונת זה סדר זרעים", "שמאמין בחי העולמים וזורע", והיינו, שאע"פ שזריעה בשביל צמיחה הו"ע טבעי בסדר הנהגת העולם, שלכן זורע הגוי את שדהו מבלי לחשוש שהגרענינים ילכו לאיבוד, בידעו שעולם כמנהגו נוהג ע"פ חוקי הטבע ללא שינוי, באופן ד"לא ישבותו"¹⁴¹, מ"מ, הנהגת הטבע אינה הוראה בנוגע ליהודי, והסיבה לכך שהוא זורע אינה אלא בגלל ש"מאמין בחי העולמים".

יז. וזהו גם ענינה של שנת השמיטה:

כתיב¹⁴² "כי תבואו אל הארץ גוי' ושבתה הארץ שבת לה".

(132) משפטים כג, יב. ואילך. ובכ"מ.
 (133) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סש"ו סי"ב. (138) יתרו כ, ט.
 (134) ראה ספרי ראה טו, יח. (139) ראה שבת לא, א. וראה גם תו"מ חס"ד וש"נ.
 (135) ביצה טו, סע"ב. ע' 116. וש"נ.
 (136) חגי ב, ח. וראה קידושין שם. (141) נח ח, כב.
 (137) ראה לקו"ת דרושי ר"ה נח, א (142) ר"פ בהר.

ולכאורה, כיון שהסדר הוא (כמ"ש לאח"ז¹⁴³) "שש שנים תזרע שדך וגו' ובשנה השביעית שבת לה'", א"כ, מדוע נאמר "כי תבואו אל הארץ" אזי תיכף ומיד צ"ל "ושבתה הארץ שבת לה"?!?

ובפרט ע"פ דרשת חז"ל¹⁴⁴ שרק לאחר שבע שכבשו ושבע שחלקו התחילו למנות שנות השמיטה, כך, שהשמיטה הראשונה היתה בשנת הכ"א לביאתם לארץ!

והביאור בזה¹⁴⁵ — שתיכף ומיד כשבנ"י באים אל הארץ, צריך לידע שכיון שזוהי ארץ הקודש, "ארץ אשר תמיד גו' עיני ה' אלקיך בה"¹⁴⁶, הנה תכלית המכוון הוא: "ושבתה הארץ שבת לה'", ועל זה מיוסד ההמשך ד"שש שנים תזרע שדך", שחדור בענין ד"שבת לה"'.
ובפרטיות יותר — כמבואר בספר החינוך¹⁴⁷ ש"צוה ב"ה להפקיר

כל מה שתוציא הארץ בשנה זו, מלבד השביתה בה [שעל זה ישנו גם הטעם המבואר בפשטני המקרא¹⁴⁸, כדי שיהיו פנויים מעבודת האדמה, ויוסיפו בלימוד התורה ובהידור בקיום המצוות], כדי שיזכור האדם כי הארץ שמוציאה אליו הפירות בכל שנה ושנה, לא בכחה וסגולתה, כי יש להם אדון וכו'".

ויסוד הדברים הוא בתו"כ¹⁴⁹: "אני אמרתי להם שיהיו זורעים לי שש ומשמיטים לי אחת, בשביל שידע שהארץ שלי", ובלשון הכתוב¹⁵⁰ (שמביא החינוך¹⁵¹ בנוגע ליובל, "שרצה השי"ת להודיע לעמו כי הכל שלו, ולבסוף ישוב כל דבר לאשר חפץ הוא ליתנה בתחלה, כי לו הארץ"): "כי לי (כל) הארץ" — שלא זו בלבד שצריך להפקיר את הפירות (אבל עדיין אין זו הוכחה בנוגע לארץ עצמה), אלא יתירה מזה, ש"לי כל הארץ".

ולהעיר, שאע"פ שמצות שמיטה תלוי' בקדושה המיוחדת שבארץ הקודש (משא"כ בחו"ל שמצד גושה ואוירה כו'¹⁵² אין מציאות כזו), ולכמה דעות¹⁵³ חיובה מן התורה הוא רק בזמן שביהמ"ק קיים, ואילו בזמן הזה אינה אלא מדרבנן — הרי זה רק בנוגע לקיום המצוה בגשמיות כפשוטו, אבל ברוחניות הענינים, בנוגע ללימוד הוראה

148) ראה ספורנו בהר שם. ועוד.	143) שם, ג"ד.
149) בחוקתי כו, מג.	144) ערכין יב, ב. רמב"ם הל' שמיטה
150) בהר שם, כג.	ויובל פ"י ה"ב.
151) מצוה של.	145) ראה גם תו"מ חל"ט ע' 435. וש"נ.
152) ראה גיטין ח, ב. וש"נ.	146) עקב יא, יב.
153) ראה תו"מ חכ"ב ע' 307. וש"נ.	147) מצוה פד.

בשימוש לקונו, הרי זה שייך גם לאחרי חורבן ביהמ"ק וגם בחוץ לארץ, וכמו בענין התפלה (שגם היא קשורה עם ארץ ישראל, כמ"ש¹⁵⁴ "והתפללו אליך דרך ארצם") ש"במקום קרבנות תקנום"¹⁵⁵, שישנו בכל תפוצות ישראל, גם בחו"ל, וגם בלילה, ואצל כל אחד מישראל גם אם אינו כהן כו'.

יח. ומזה מובן שבשנת השמיטה שר"ה שלה חל בשבת צ"ל הרגש הנפש וההנהגה בפועל באופן ד"לכתחילה אָריבער":

כל הענינים שנעשים במשך כל השנה כולה, גם בעניני חול ובחוץ לארץ, צריכים להיות אצלו חדורים בידיעה ש"לי כל הארץ", שלכן מקפיד על שמירת שבת, לסגור חנותו בערב שבת כו' (ולא איכפת לו מה יאמרו כו'), ונזהר מהשגת גבול, ונותן צדקה מן הטוב והמובחר כו', בידעו, שלא זו בלבד שהנהגה זו לא תגרע בפרנסתו, אלא אדרבה: הדרך היחידה לקבלת הפרנסה היא ע"י ההנהגה ע"פ רצון הקב"ה.

עליו לדעת שהקב"ה הוא בעה"ב שמנהל את ה"עסק", ואילו הוא רק "פקיד" שצריך למלא את תפקידו בעסק, ולכן נרגשת אצלו תמיד שמחה גדולה, ובלשון חז"ל¹⁵⁶: "לקבולינהו בשמחה", ללא נפק"מ במדת הרייח — שאם הרייח הוא קטן, אזי השמחה היא קטנה, ואם הרייח הוא גדול, אזי השמחה היא גדולה, שכן, השמחה הכי גדולה היא — העובדה שהקב"ה לקח אותו בתור "פקיד"!!!

ולכן אין לו מה להתחשב עם הגבלות וגדרי העולם כו', כמו שאר ה"סוחרים" שמסביבו, כיון שהוא לא סתם "סוחר" כמותם, אלא הוא שלוחו של מלך מלכי המלכים הקב"ה [אם רק לא ימעול בשליחותו ח"ו, שאז חדל להיות "שליח"], ו"שלוחו של אדם (העליון) — הן בני", והן המצוות, כמארז"ל¹⁵⁷ "היו מכבדין את המצוות שהן שלוחי" — כמותו¹⁵⁸, ולכן לא נוגע לו מה מורים "אותות השמים" (כנ"ל סט"ו), אלא הוא בטוח ש"ויברכהו ה"¹⁵⁹, ועד כדי כך, שאפילו כש"הארץ קשה" ו"השנה קשה", הנה לא זו בלבד שאצלו המצב טוב יותר, אלא ברכתו של הקב"ה היא "מאה שערים", ועד ש"אומד זה למעשרות"¹⁶⁰.

וכל זה — בגלל שהנהגתו היא באופן המבואר בפרקי דר"א¹⁶¹ על

(158) לקו"ת ויקרא א, ג ואילך.
 (159) תולדות כו, יב.
 (160) פרש"י עה"פ.
 (161) רפל"ג.

(154) מלכים"א ח, מח. וראה שו"ע אדה"ז
 אר"ח רסצ"ד. וש"נ.
 (155) ברכות כו, א"ב.
 (156) שם ס, סע"ב.
 (157) תנחומא ויגש ו.

הפסוק¹⁵⁹ "ויזרע יצחק": "וכי זרע דגן .. חס ושלום אלא .. זרע צדקה כו", היינו, שבנוגע ליהודי (יצחק) לא שייך לומר שזרע דגן חו", דכיון ש"אני לא נבראתי אלא לשמש את קוני" (במכ"ש מנחש הקדמוני שלפני החטא הי' "שמש גדול"¹⁶²), מה שייך יהודי לעניני העולם?! — אלא ודאי שהתעסקותו עם זריעת דגן אינה אלא בשביל ענין הצדקה¹⁶³.

וכאשר הנהגתו היא באופן כזה, אזי מקבל כל צרכיו מהקב"ה — כפי שהי' אצל בני" בזמן מ"ת, ש"לא ניתנה תורה כו' אלא לאוכלי המן"¹⁶⁴, שלא הי' חסר להם דבר.

יט. ויש להוסיף שענין זה מודגש במיוחד בנוגע לשנת השמיטה: כתיב¹⁶⁵ "וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע ולא נאסוף את תבואתנו". והמענה על זה — "וצויתי את ברכתי לכם בשנה הששית ועשת את התבואה לשלש השנים".

ובהקדמה¹⁶⁶ — שלכאורה אינו מובן: מדוע צריכה התורה להזכיר את הקושיא "וכי תאמרו מה נאכל", בה בשעה שזוהי קושיא שמצד הלעו"ז?! אך הענין הוא — שיש ענינים שהם באופן ד"חוקה חקקתי גזירה גזרתי"¹⁶⁷ ו"אין לך רשות להרהר אחרי"¹⁶⁸, אבל מצות שמיטה אינה חוקה, ולכן יכולים לשאול כו'.

והחידוש הוא — שגם כשנמצאים במעמד ומצב שיש מקום לשאלה כו', צריך לקיים את המצוה באופן ד"לכתחילה אריבער", מתוך ידיעה שבודאי נמשכה כבר ברכתו של הקב"ה לפני"ז, "בשנה הששית", ותומשך גם בעתיד, באופן שלא בערך — "לשלש השנים".

כ. וזוהי ההוראה המיוחדת מקביעות שנה זו:

יש להוסיף בקביעות עתים לתורה באופן "שתהיו עמלים בתורה"¹⁶⁹ (לאחרי הקדמת התפלה בביהכנ"ס — "מבית הכנסת לבית המדרש"¹⁷⁰, ולאח"ז — "הנהג בהן מנהג דרך ארץ"⁵⁹), כל אחד לפי ענינו.

ועי"ז יתוסף בכרכתו של הקב"ה לכאו"א בגשמיות וברוחניות גם

(167) תנחומא חוקת ג. במדב"ר רפ"ט.

(162) סנהדרין נט, ב.

(163) ראה גם תו"מ חמ"ב ע' 67 הערה ועוד.

(168) יומא סז, ב. פרש"י ר"פ חוקת.

115. וש"נ.

(169) ראה לעיל ס"ח.

(164) מכילתא ר"פ בשלח. שם סז, ד.

(170) ברכות בסופה. וש"נ.

(165) בהר שם, כ"כא.

(166) ראה גם תו"מ חס"א ע' 81 ואילך.

יחד, החל מענין הפרנסה שתהי' מן המוכן, ובאופן ש"יברכך ה' וישמרך"¹⁷¹, שנוסף על הברכה ישנו גם ענין השמירה, דלא כבמתנת בשר ודם, "שהנותן מתנה .. אינו יכול לשמרו כו', אבל הקב"ה הוא הנותן הוא השומר"¹⁷².

וכן תהי' לנו — שתהי' שנה שהיא "שבת לה"¹⁷³, ובאופן ש"ציויתי את ברכתי גו"¹⁷⁴, בנוגע לעבר, להוה ולעתיד.

והעיקר — שע"ז שמחליטים לקיים מצות שמטיה, זוכים לקיום היעוד¹⁷³ "רצית ה' ארצך שבת שבת יעקב", בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, בקרוב ממש.

* * *

כא. נהוג בשנים האחרונות לערוך "כינוס תורה" בהמשך לשמחת — ב"אסרו חג" (כפי שנקרא בירושלמי¹⁷⁴: "ברי' דמועדא"), וכרגיל, אשתתף בזה (במקצת עכ"פ) ע"י אמירת ענין בנגלה דתורה.

וכיון שזוהי שנת השמיטה — ידובר בקשר לענין השמיטה, אשר, הדיבור על זה כשנמצאים בחוץ-לארץ הוא בבחינת "כל העוסק בתורת כו' כאילו הקריב כו"¹⁷⁵, וכמ"ש¹⁷⁶ "ונשלמה פרים שפתינו" נכמובא גם בשו"ע אדה"ז — בשינויי לשונות בין מהדו"ק למהדו"ת¹⁷⁷, שיש בהם ענינים נפלאים], וכמארז"ל¹⁷⁸ בנוגע לענין הקרבנות: "אמר אברהם, רבש"ע, תינח בזמן שביהמ"ק קיים, בזמן שאין ביהמ"ק קיים מה תהא עליהם, אמר לו, כבר תקנתי להם סדר קרבנות, בזמן שקוראין בהן לפני מעלה אני עליהם כאילו הקריבום לפני כו"; ועד"ז בכל מצוות עשה, כולל גם מצות שביעית, שהדיבור בזה הוא בבחינת "ונשלמה פרים שפתינו".

ועי"ז נזכה לקיום היעוד¹⁷³ "רצית ה' ארצך שבת שבת יעקב", בגאולה האמיתית והשלימה, באופן שכל יושבי' עלי', שאז יחזרו לימנות שמיטין ויובלות¹⁷⁹, וכל בני' יהיו "גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו"¹⁸⁰, ע"י קיום מצות שביעית כפשוטה מן התורה לכל הדעות, לאחרי ההכנה ע"י לימוד הלכות אלו בחו"ל.

(177) ראה גם לקו"ש חיי"ח ע' 413 הערה 25 ובשוה"ג.
(178) תענית כז, ב. וש"נ.
(179) ערכין לב, סע"ב. רמב"ם הל' שמיטה ויובל פ"י ה"ח.
(180) תהלים קג, כ. וראה ויק"ר ותנחומא ר"פ ויקרא.

(171) נשא ו, כד.
(172) פרש"י עה"פ.
(173) תהלים פה, ב. וראה מדרש תהלים עה"פ.
(174) ע"ז פ"א סה"א.
(175) מנחות בסופה. ועוד.
(176) הושע יד, ג.

כב. הביאור בנוגע למצות שביתת הארץ, אם החיוב על האדם לנוח מעבודת הארץ, או שהחיוב הוא שתשבות הארץ (ולא תעבד אפילו ע"י גוי), וכן בנוגע לפירות שגדלו בשביעית, אם יש חיוב על האדם להפקירם, או שזוהי "אפקעתא דמלכא"¹⁸¹ (והנפק"מ כשלא הפקיר, אם הלוקח עובר על איסור גזילה, ואם הפירות חייבים במעשרות); וההוכחה שהיא חובת גברא משמיטת כספים (שהרי "בשתי שמיטות הכתוב מדבר אחת שמיטת קרקע ואחת שמיטת כספים"¹⁸²) — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס¹⁸³ בלקו"ש ח"ז ע' 286 ואילך.

* * *

כג. נהוג גם להזכיר אודות "קרן השנה"¹⁸⁴:

אע"פ שנתנית צדקה בכל יום היא דין בשו"ע¹⁸⁵, הרי לפעמים עלולים לשכוח מפני הטרדות כו'. ולכן העצה היא — ליתן לקופת צדקה סכום המתאים למספר ימי השנה, ובנדו"ד, שפ"ג ימים [כולל גם שבתות וימים טובים, שגם בהם יש חיוב ליתן לצדקה — בו ביום ע"י הכנסת אורחים, או בערב שבת ויו"ט], שממנה מחלק גבאי־הצדקה בכל יום מימי השנה, עבור כל המשתתפים בקופה זו, ובאופן שתורם "על הגבוי ועל העתיד לגבות"¹⁸⁶ — גם עבור אלו שלא הספיקו ליתן בתחילת השנה.

והעיקר — ליתן בשמחה ובטוב לבב, וכמה פעמים ככה.

ואז תקויים ההבטחה "עשר בשביל שתתעשר"¹⁸⁷, בגשמיות וברוחניות גם יחד, ובפרט בלימוד התורה, כיון שע"י נתינת הצדקה נעשים מוחו ולבו זכים אלף פעמים ככה, כידוע בענין "צדקה תרומם גוי"¹⁸⁸.

וע"י הצדקה, קו החסד, יחד עם קו העבודה וקו התורה (קו האמצעי), יפעלו שיהי' "העולם (הן העולם כפשוטו והן "עולם קטן זה האדם"¹⁸⁹) עומד" ו"קייים"¹⁹⁰ — ע"ד מ"ש¹⁹¹ "אתם נצבים", "קיימים

(181) לשון הגמרא — ב"מ לט, רע"א. וש"נ.

קו, א. קט, א. (186) כתובות קח, א. וש"נ.

(182) מו"ק ב, סע"ב. וש"נ.

(183) בשילוב שיחות ו' תשרי וש"פ

האינו. א, ב.

(184) ראה גם שיחת יום שמח"ת

דאשתקד סכ"ג (תו"מ חס"ו ע' 130). וש"נ.

(185) ראה שו"ע אדה"ו אר"ח סוסצ"ב.

(186) נחומא פקודי ג. ועוד.

(187) אבות פ"א מ"ב ומי"ח.

(188) משלי יד, לד. וראה תו"א בראשית

(189) ר"פ נצבים.

(190) ר"פ נצבים.

(191) ר"פ נצבים.

ועומדים¹⁹² — באופן ד"לתקן עולם במלכות שדי¹⁹³, כביאת משיח צדקנו, "מלך מבית דוד הוגה בתורה כו' כדוד אביו", ש"יכוף כל ישראל כו' וילחם מלחמות ה', ויבנה מקדש במקומו ויקבץ נדחי ישראל, ויתקן את העולם כולו לעבוד את ה' ביחד, שנאמר¹⁹⁴ כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' ולעבדו שכם אחד¹⁹⁵, בקרוב ממש, בעגלא דידן.

* * *

כד. נהוג כמ"פ (ובפרט בהתוועדות כללית) להזכיר אודות העולים החדשים. ובהתאם לכך, הנה נוסף על המוזכר לעיל (ס"י ואילך), יש לסיים את ההתוועדות בברכה שבקרוב ממש יקויים היעוד "שבת שבת יעקב"¹⁷³ [החל מהקטנים שבעם שנקראים בשם "יעקב", שלאחרי כמה שנים יגדלו ויהיו נקראים בשם "ישראל"], באופן ש"אתם תלוקטו לאחד אחד"¹⁹⁶, ובפרט לאחרי שכו"כ מהם נמצאים כבר באה"ק, הרי זה מקיל עבור כל השאר שגם הם יעלו כו'¹⁹⁷, ומתוך שמחה וטוב לבב, בהתאם לכך ששנה זו היא "שבת לה'", ש"אין עצב בה"¹⁹⁸.

וכן נהוג להזכיר אודות נשי ובנות ישראל, ובפרט נשי ובנות חב"ד, שכל אחת מהן היא "עקרת הבית"¹⁹⁹, שעלי' מוטל חוב גדול ועיקרי בנוגע לענין החינוך שתלוי בעיקר בה, ועי"ז מכינים את הדור הצעיר שיוכלו לומר עליהם "ראו גידולים שגדלנו", כשקויים היעוד²⁰⁰ "קהל גדול ישובו הנה", בגאולה האמיתית והשלימה.

* * *

כה. בהמשך להאמור לעיל (סט"ז ואילך) אודות ההוראה מתנאי הזמן, שזוהי שנת השמיטה שהתחלתה בשבת — יש גם הוראה מתנאי המקום:

נמצאים אנו בארצות-הברית, שבמקום זה כללות הגישה היא באופן ד"לכתחילה אריבער", באופן של הרחבה ופזרנות כו'.

אלא שזהו בנוגע לעניני הרשות כו'; וזה נותן חיזוק במכ"ש בנוגע

(198) ראה ירושלמי ברכות פ"ב סה"ז.

הובא בתוד"ה מ"ד — מו"ק כג, ב.

(199) ראה ב"ר פע"א, ב. זח"א קנד, א.

ועוד.

(200) ירמי לא, ז.

(192) "היום יום" כה אלול. ובכ"מ.

(193) נוסח התפלה — "ועל כן נקוה".

(194) צפני' ג, ט.

(195) רמב"ם הל' מלכים ספי"א.

(196) ישעי' כז, יב.

(197) ראה גם תו"מ חנ"א ע' 114. וש"נ.

לעניני תומ"צ — ובלשון חז"ל²⁰¹: "לעושי רצונו על אחת כמה וכמה" — שצריכים להיות "מן היפה המשובח ביותר .. הנאה והטוב כו"²⁰².

וכשמתנהגים באופן כזה, הנה "במדה שאדם מודד בה מודדין לו"²⁰³, והיינו, שנוסף על ההרחבה שנותן הקב"ה מלכתחילה, ניתוסף בזה עוד יותר ע"י ההרחבה שבעבודת האדם — "בכל מאדך"²⁰⁴, שנעשה באופן ד"מאד מאד" ב"פ²⁰⁵, ונמשך למטה מעשרה טפחים, באופן ד"לכתחילה אריבער", החל מעניני תומ"צ, כולל גם הענין ד"כל מעשיך יהיו לשם שמים"⁶⁹, ובכל עניני האדם ובני ביתו, בבני חיי ומזוני.

ועד שזוכים לקיום היעוד²⁰⁰ "קהל גדול ישוּבו הנה" — לד' אמותיו של הקב"ה, בביהמ"ק בירושלים עיה"ק, שלימות היראה (כמבואר בלקו"ת ד"ה והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול²⁰⁶), ובאופן שעתידה ירושלים שתתפשט בכל ארץ ישראל, וארץ ישראל תתפשט בכל הארצות²⁰⁷, ובשמחה ובטוב לבב.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן ניגון הכנה, ניגון רבינו הזקן בן ד' הבבות (בבא הד' — ג"פ), והניגון "ניע זשוריצי כלֶאָפּצי".]

לאחרי ברכת המזון, תפלת ערבית והבדלה — נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א לכל הנאספים שיחיו מ"כוס של ברכה".

טרם צאתו התחיל לנגן הניגון "כי בשמחה תצאו".

205) שלח יד, ז. וראה לקו"ת שלח לו, ב ואילך.

206) דרושי ר"ה ס, ב.

207) ראה פס"ר פ' שבת ור"ח. ספרי ר"פ

דברים. יל"ש ישעי' רמז תקג.

201) נדרים נ, סע"ב. וש"נ.

202) רמב"ם הל' איסורי מזבח בסופן.

203) מגילה יב, ב. וש"נ.

204) ואתחנן ו, ה.

הוספה

א

בי"ה. כ"ו אדר ב' תשי"ד
ברוקלין

הווי"ח אי"א נו"נ כו' מוה"ר חיים ברוך שי

שלום וברכה!

נהניתי לקבל פ"ש ממנו ע"י הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ מוה"ר מרדכי דוב שי' טלישבסקי שכותב לי גם כן בשורה משמחת שיש לו מקוה בביתו. ובטח נעשית כדין ודת ישראל שגם נשים יוכלו להשתמש בה, וגם נוהג בטוב עין שישתמשו בה גם שאר בנות ישראל. שזכות טהרת המשפחה בכלל, ובפרט אם מביאים טהרת משפחה בעוד בתי ישראל לבד משלו, גדול הוא במאד, וממשיך זה ברכות השי"ת בכל הנחוץ לעצמו ובפרט בנחת יהודי מילידיו. והשי"ת יעזור שיוסיף בתורה ומצוות והשי"ת יוסיף בברכה והצלחה מידו הקדושה המלאה והרחבה.

בברכה לחג פסח כשר ושמח

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ב

בי"ה, יג' אייר תשי"ט
ברוקלין

הרה"ח אי"א נו"נ וכו' מוה' אפרים שי' שו"ב

שלום וברכה!

במענה למכתבו מט' אייר, בשאלתו בענין השקה במקוה, וכו',

א

מוה"ר חיים ברוך: פאָגעל, באַגאַטאַ. אגרת נוספת אליו — אג"ק ח"ו אגרת א'תקלז.

ב

מוה' אפרים שי' שו"ב: גרינבלט, ממפיס. אגרות נוספות אליו — אג"ק ח"ז אגרת ו'שלד, ובהנסמך בהערות שם.

למכתבו . . בשאלתו בענין השקה במקוה: ושם (במכתבו): "איך הדין אם בהשקה בין אוצר למקוה, כנהוג בהרבה מקוואות, בנו קנה של מתכות, והמים עוברים דרך הצינור שקבוע ומחובר

כבר מדובר בזה בכ"מ בספרים וחילוקי דיעות בזה, ובודאי עומד בקישור עם הרבנים מורי הוראה, בהנוגע לפועל איך הם מכריעים בין הדיעות שישנם בענין,

ובכ"א ידוע דברי התשב"ץ, שבעניני מקוה יש להדר לצאת ידי כל הדיעות. תקותי שבודאי יש לו קביעות עתים בלימוד תורת החסידות ומוסיף בזה שהרי נצטוינו להעלות בקדש. בברכה לבשו"ט.

ג

בי"ה, יז' שבט תשכ"ה
ברוקלין

מר צבי שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכ"ט טבת, בו כותב אודות משאלות לבבו ולבב חבריו שי' לטובה, בטוב האמיתי, אודות בנין מקוה, למען יוכלו ללמוד תורה בטהרה. וגודל הענין וערכו, כנראה גם ממכתבו, אין הוא זקוק לאריכות, והרי מבואר הענין בכ"מ, וגדול ההכרח בדרא דעקבתא דמשיחא אשר חוצפה יסגי ועד אשר הופכים טוב לרע ואור לחשך, גילוי פנים בתורה שלא כהלכה, ועד אשר האמת נעדרת וכו'.

ומכוסה בקרקע — אי אמרינן שלכלי זה יש שם כלי, או דנתבטל היות שקבוע לקרקע וההשקה מועילה."

מדובר בזה בכ"מ בספרים וחילוקי דיעות בזה: ראה ספר "מקוה מים" ח"ב (ירושלים, תשס"ב) ע' צז ואילך. וש"נ. וראה גם שו"ת אגרות משה יו"ד ח"א סקט"ו (במכתבו להנמצא). ובכ"א: = ובכל אופן.

דברי התשב"ץ, שבעניני מקוה .. לצאת ידי כל הדיעות: תשב"ץ ח"א ס"ז — הובא בכ"י (וש"ך) יו"ד סר"א סכ"ד (סקס"ג). נצטוינו להעלות בקדש: ברכות כח, א. וש"נ.

ג

מר צבי: וינמן, כפר חסידים. אגרת נוספת אליו — אג"ק חכ"ה אגרת ט'תק"ו. וגודל הענין וערכו .. מבואר הענין בכ"מ: ראה גם אג"ק ח"ט אגרת ב'תתעח. ח"כ אגרת ד'תקכו. חכ"ב אגרת ח'תקמו. ובכ"מ.

בדרא דעקבתא דמשיחא .. חוצפה יסגי: ראה סוטה מט, ריש ע"ב (במשנה).

הופכים טוב לרע ואור לחשך: ראה ישע"ה, כ.

גילוי פנים בתורה שלא כהלכה: ראה אבות פ"ג מי"א.

האמת נעדרת: ישע"ה נט, טו. וראה סוטה שם. וש"נ.

ויהי רצון אשר חפץ ה' בידם יצליח להרבות הטהרה בישראל, טהרת הגוף וטהרת הנשמה, והרי הובטחנו אשר טהרה מביאה לידי וכו' ועד כנבואת יחזקאל, גאולה האמיתית והשלימה על ידי משיח צדקנו.

ואף שאין כאן קרן לענינים כהני"ל, בכ"ז לגודל הענין מצורפה בזה המחאתי סמלית להאמור.

בברכת הצלחה בהאמור

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

נ.ב. תקותי חזקה מיוסדת על התעוררות הטובה בלימוד התורה בטהרה, שיש להם קביעות בנפש וקביעות בזמן גם בלימוד פנימיות התורה שבדורנו נתגלתה בתורת החסידות, וכמבואר הכרח הענין, בפרט בדרא דעקבתא דמשיחא, בכ"מ בזהר הק' בספרי קבלה וחסידות, ויעוין דברים מבהילים ונפלאים בהקדמת הרח"ו לשער ההקדמות להאריז"ל החי.

חפץ ה' בידם יצליח: ע"פ ישעי' נג, יו"ד.

הובטחנו אשר טהרה מביאה לידי וכו': ראה סוטה ספ"ט. ע"ז כ, ב. ירושלמי שבת פ"א ה"ג. וש"נ.

ועד כנבואת יחזקאל: לו, כה ("חזקתי עליכם מים טהורים גו'"). וראה יומא בסופה (פה, ב — במשנה). וראה גם ירושלמי שם: "מביאה .. לידי תחיית המתים, דכתיב (יחזקאל לו, יד) ונתתי רוחי בכם וחיייתם".

וכמבואר הכרח הענין .. בהקדמת הרח"ו לשער ההקדמות להאריז"ל החי: נדפסה ג"כ בהוספה לקונטרס עץ החיים. וראה בארוכה קונטרס הנ"ל. וש"נ.

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' אברהם ב"ר אליהו ז"ל

מיכאלשוילי

נלבי"ע כ"ה אלול, התשע"ט

ת' נ' צ' ב' ה'

נדפס על ידי ולזכות משפחתו
שיחיו לאורך ימים ושנים טובות